

SVIESA

— LUZ

Laukinis žmogus laikraščio

neskaito. Nebūtų laukinis

skaityk SVIESA.

METAI VI

SÃO PAULO, 1940 M., JUNHO — BIRŽELIO 19 D

Adresas: CONVENTO SANTO ANTONIO DO PARY, São Paulo.

Nr. 25 (248)

A. Smetona pabėgo Vokietijon. -- Prezidento pareigas eina min. pirm. Justas Paleckis.

Lietuvių priėžodis sako, kad kiaušį reikia tik išleisti griebon, o ant stalo jį jau pati užsilips. Taip bėgo ir su Lietuva ir viso Pabaltijio santykiais su SSSR.

Rusija turėjo vilties, kad jei įvedus savo kariuomenę Lietuvos, to jau pakaks, kad šis kraštas pasidarytų sovietiškas. Tačiau rusų viltys neišsipildė. Lietuviai instinktyviai jautė pavojų ir glaudžiau burėsi draugėn, nekreipdami dėmesio į rusų igulas Lietuvoje. Iš šio manevro Maskva nesulaukė geidžiamų rezultatų. Todėl nutarė imtis kitų, tikresnių priemonių.

Rašėm, kad rusai apkaltino Lietuvą dėl rusų kariuovių dingimo Lietuvoje. Pareiškėme dėl to savo nuomonę. Kiekvienam aišku, kad tai buvo tikrai pretekstas. Lietuva ta prasme rusams ir davė atsakymą ir pasiūlė sudaryti mišrią komisiją, kuri nustatytų, kas kaltas dėl to — Lietuva, ar patys rusų kariuliai. Rusai su tuo sutiko, tačiau tuojau savo nuomonę pakeitė ir i Maskvą išsikvietė Lietuvos ministeri pirmininką A. Merkį, kariuomenės vadį, generolą Reklaitį ir rytų skyriaus politikos reikalais atstovą užsienų reikalų ministerijoje P. Mačiulį. I Maskvą buvo nuvykęs ir užsienų reikalų ministras J. Urbšys.

Molotovas jiems pareiškė, kad Lietuva sulaužiusi savo karinę sutartį su Rusija, neatšakydama Pabaltijio santarvės; Lietuvos kai kurie ministrai esą vokiško nusistatymo; pagaliau, Lietuva kaltą, kad dingsta Lietuvos terito-

rijoje iš kariuovių rusų igulos karčiai. Ir dėl to Rusija ultimatyviu budu reikalaujanti tokių dalykų:

1. Pakeisti dabartinę vyriausybę;
2. Leisti laisvai žengti i Lietuvą tiek rusų kariuomenės, tiek tik rusai norės;
3. Suimti ir atiduoti teismui vidaus reikalų ministeri K. Skučė dėl jo vokiško nusistatymo ir politinės policijos viršininką Povilaitį, kalinančą dėl rusų dingimo;
4. duoti garantijų, kad ateityje su Rusija sudarytas paktas bus vykdomas.

Lietuvos vyriausybė, gavusi šiuos reikalavimus, nutarė, kad priešintis rusams nėra jokios galimybės, kadangi visiems aiškūs rusų pliusas okupuoti Lietuvą. Laikai neramus, ir dar nežinia, ką daryti Lietuvai ir pasauliui rytui. Lietuvai svarbu kaip galima ilgiau išsaugoti nuo suaukinimo kraštą ir nuo pražūties gyventojai. Lietuva rusų sąlygas priėmė ir sutiko patenkinti visus reikalavimus.

Naujai vyriausybei sudaryti Lietuvos užsienų reik. ministerio buvo pasiūlytas generolas Raštikis. Tačiau Molotovas su šia kan didatura nesutiko ir atsiumė i Kauną savo atstovą Dekanozovą, kuris susitarė dėl naujosios Lietuvos valdžios. Dekanozovas tuo-

jau pradėjo tartis su Respublikos Prezidentu A. Smetona. Perybos nedavė vaisių, o rusų kariuomenė jau ėmė eiti i Lietuvą. Rusų tankai ėmė slinkti vos i Vokietiją, pabėgo A. Smetona su savo šeima ir kai kuri neščio. Kascinių. Tai įvyko per-

reitę šeštadienį. Dėl naujos vyriausybės sudarymo paptarimus toliau vedė Maskvoje tenai likęs I Urbšys Tuo tarpu iš Lietuvos. Rusų tankai ėmė slinkti vos i Vokietiją, pabėgo A. Smetona su savo šeima ir kai kuri neščio. Kascinių. Tai įvyko per-

šų suimti ir internuoti Karaliaučiuje.

Pagaliau, ministeriui Urbšini pavyko susitarti dėl naujosios vyriausybės. Ji daugumoje su-

(Nukeista i 2-ą puslapį)

EMPREZAS REUNIDAS IMOBILIARIA CONSTRUTORA LTDA.

"ERIC"

Ištrauka iš biuletenio „Veritas“, 12 d. birželio mėn. 1940 metų

Zymus filosofas yra pasakę :

„Svarbiausia yra ne tai, kad kas eina pirmutinis, bet tai, kad jis eina su pirmiaisiais. Progresuoti — tai nerūpiama eiti priekyje tam tikros asmenų grupės, vadovauti visuomenės daliai ar tautai; progresuoti — tai į bendrą visų laimėjimų atnešti ir savo asmeniško darbo vaisius ir jais praturtinti bendrąjį gėrį.

Be šios individualios pažangos São Paulo nebūtų per tokį palyginti trumpą laiką atsistojęs viršūnėje to didingo pastato, kurį mes vadiname — modernioji Brazilija.

Iš tikrųjų, kas prieš penkiasdešimt metų būtų galėjęs pamanyti, kad ši kukli vila virs vienu didžiausių pramonės centrų visoje Pietų Amerikoje? Ir jeigu šiandien São Paulo duoda toną visam Brazilijos ekonominiam gyvenimui, eidamas jo priekyje, tai ne dėl to, kad jo ateiviai būtų dirbę tikrai keli pasišventėliai ir savo laimėjimais jį apvainikavę. I derlingus mūsų sienius ir kalnus plūdo visi, kurie tik norėjo dirbti. Didžios ateities nušvitimas priklauso ištiesai žmonių koortai, darbo žmonių kariuomenei, kurie nepaisė aukų ir netaupė jėgų sunkesniais momentais, bet kovojo, kad pasiektų laimėjimo. Ir štai įsai: milijoninės diubtuves ir įmonės apjuosė visą šį miestą ir padarė jį industrijos centru.

São Paulo nėra vienintelis, kur žuognus rankų ir proto galia pasireiškė tokia nuostabią galingumą. Mūsų broliai kituose estaduose taip pat pasiekė didelės pažangos, o jei mes, paulietai, didžiuojames, tai vien dėl to, kad mūsų kuriamoji galia atsispindė jo tolimiausiuose Brazilijos kampuose, daudena kitsema tikėjimo, drausmės ir darbūme pavyzdį. Dėl to tai ir «Veritas» yra didelis malonumas iškelti nuopelnai «EMPRESAS REUNIDAS IMOBILIARIAS CONSTRUTORA LIMITADA, «ERIC»,

paulietų įmonės, kurios raštinė yra So-tineje, Rua 3 de Dezembro, 48, 2-as aukštas

Spauda, kuri kasdien su atide seka tautos ekonominį progressą, domisi visais jo laimėjimais, ypač privalo džiaugtis ir pabrėžti, kad ši įmonė São Paulo ir visos Brazilijos garbei nenuliatamai stato rytdienos São Paulo, dažnai įteikdama naujai pastatytų didingų rūmų raktus jų savininkams.

EMPRESAS REUNIDAS IMOBILIARIAS CONSTRUTORA LIMITADA «ERIC»

Iš ši momento davė São Paulo miestui neįkainuojamos vertės patarnavimų, puođama jį gražiausiais pastatais. Šios įmonės dabartinė Valdyba yra tokio sąstato: Dr. João Jacinto de Caminha Rocha, Dr. Walter Melo Vianna ir Dr. Rubem Pinto Lima. Jai kelius metes ir direktyvą duoda Dr. João Jacinto de Caminha Pessoa, viena žymiausių asmenybių aukštuosiuose finansiniuose sluoksniuose, ejęs atsakingas pareigas Krašto vyriausybeje, dabartinis atstovas Mato Nacional institute. Jo nustatytos direktyvos yra sekamos dideliu stiprumu, kaip tautai ludija dešimčių statistikos žinovų ludijimai.

Suminėdami dar dviejų rūmų savininkui, p. Antonio Martinho Gomes raktų įteiki mą, atliktą š. m. birželio mėn. 7 d., su didžiausiu malonumu Dr. João Jacinto Rocha sveikiname, siūdamai jam daugybę liakėjimų spaudoje ir stambiosios prekybos atstovų vardu.

TELEGRAMOS

PRANCUZIJA PRASE TAIKOS.

Zaibinis Vokietijos karas per vieną mėnesį jau sutriuškino galingąją Prancuziją. Jos kariai kovėsi didvyriškai, tačiau vokiečių karo technica yra nepalyginamai aukštesnė. Gavę eilę baisių smūgių prancuzai nutarė prašyti taikos. Buvo pakeista vyriausybė. Visa valdžia atiduota i generolų rankas su maršalu Pétain priekyje. Pétain pasakė per radio jauginančią kalbą, per kurią prancuzams pranešė, kad priešintis toliau jau nebeapsimoka ir praė Vokietijos taikos sąlygų.

Gavę taikos sąlygų, du diktatoriai: Hitleris ir Mussolini antradienį susitiko Munchene apsitart i taikos sąlygų. Ligi šiol dar nepaskelbt i Vokietijos ir Italijos reikalavimai Prancuzijai. Iš spaudos pasisakymų sperudžiama, kad Prancuzijai bus uždėta jokių budų nepakeliamą taika. Iš jos bus atimtos visos kolonijos, visos salos, visa šiaurinė ir pietinė sritis, visi uostai, visas laivynas, sunaikinti visi ginklai, amžinai nuginkluota ir pastatyta po vokiečių kontrole, kad niekad neatsigin-kuotų. Zodžiu, Prancuzija pereis

mažųjų Europos valstybių eilėn. Be visa to, ji turės sumokėti Vokietijai visas karo išlaidas ne tie vakaruose, bet Norvegijoje, Belgijoje, Lenkijoje ir kitur.

Tokios taikos prancuzai nepriėmė ir kariauja toliau. Tačiau pralaimėjimas jau tikras. Megnot linija apsupta ir prancuzai iš jos pabėgo. Kariuomenė sutriuškinta, ginklų neturi. Kaip gi kariauti?

Anglų Churchill paskelbė, kad Anglija kariausanti toliau viena, kol laimėsianti. Anglija baigianti susitarti su Rusija ir abidvi pušiančios Vokietiją. Dar jis pasakė, kad Anglija negalėjusi pagelbėti Prancuzijai, kadangi ji tik dabar pradedanti ginkluotis!! Vadinasi, anglai tik dabar pabudo iš sąlodus miego ir bandys Hitleri sumušti...

— KAUNAS. Manoma, pirmas naujos vyriausybės aktas bus — paskelbti amnestija 600 politinių kalinių.

Iš Kauno pranešama, kad rusai rekvizuoja daug privačių nęmų savo kariuomenei patalinti.

MIRE «SVIESOS» REDAKTORIUS

Pračiusios savaitės ketvirtadieni, aprūpintas šv. Sakramentais, savo namuose mirė «SVIESOS» redaktorius Jesus Saborido Montanés.

LIETUVOS MINISTERIS RIO DE JANEIRO

Lietuvos Ministeris Pietų Amerikai p. K. Graužinis atvyko į Rio birželio 12 d. Uoste pasifiko Brazilijos Vyriausybės Atstovas - ambasadorių introduktorius p. Chermont, Lietuvos Garbės konsulas p. Mobergas, konsulas Dr. Mejeris, kolonijos kapelionas kun. Janilionis, «Vilnius» Sąjungos pirmininkas p. Saurusaitis ir kiti kolonijos nariai.

Frumpane pasikalbėjime p. Ministeris pareiškė, kad atvykęs į Braziliją ieteikti kredencialus Brazilijos Vyriausybei ir sustiprinti santykius tarp abiejų kraštų. Be to, ta pačia proga jam busį majonu susipažinti su vietos lietuvių kolonija, o po kokių dviejų savaičių pavažiuoti į São Paulo aplankyti tenykščius lietuvius.

Zymesnieji Rio dienraščiai buvo atsiuntę savo korespondentus - fotografus, kurie tą patį vakarą jau idėjo p. Ministerio su pasiūlytais svečiais atvaizdus ir aprašymus.

Si šeštadieni, birželio 15 d., p. Ministeris maloniai sutiko dalyvauti «Vilnius» Sąjungos ruošiamame vakarėly, kurio metu turė pranešimą, o kolonija atsidėkos, pagerbdama.

Kitą sekmadieni, birželio 23 d., p. Ministeris dalyvaus lietuvių pamaldose Caxias, kurias atlaikys kolonijos kapelionas kun. J. Janilionis.

ISEIVIŲ DIENOS MINEJIMAS

«Vilnius» Sąjunga jau rengiasi iškilmingai minėti šip metų Iseivių Dieną. Numatyta pastatyti patrijotinis veikalas scenoje, atlikti dainų repertuaras, suruošti paskaitę, išgarsinti lietuvių Tautos vardą per vietos spaudą ir išieisti atskira neperiordini leidini.

Diena ir vieta bus vėliau pas-

BUS SVARBUS «VILNIES» SUSIRINKIMAS.

Netrukus ketina įvykti «Vilnius» metinis susirinkimas, kuriame bus patvirtinti ligi šiolei nuvykietieji senosios Valdybos darbai, eis naujosios Valdybos rinkimai ir bus nustatomos gairės naujam veikimo planui.

Kadangi daugelis senjų narių naturalizuojsi braziliečiais, tai teks pagalvoti ir apie istatų keitimą.

Metinis susirinkimas turėjo įvykti jau anksčiau, bet dėl susidėjusių kliudų, ypač dėl pasivėlinimo su «Tautos Vilnius» išleidimu ir tuo budu apyskaitos sutrukdyimo tapo atidėtas.

Koresp.

ATGARSIAI

Lietuvos ivykiai labai gyvai atsijipė mūsų Kolonijoje. Kaip nevienodas yra žmonių nusistatymas, taip ir tie ivykiai sukėlė nevienodų mintių ir jausmų. Žinoma, yra ir lietuvių tarpe to-

kų, kurie savo tautiečių ir savo tautos nelaimėmis džiaugiasi. Jie papjautę ne tik savo tėvynę, bet ir tikrą savo motiną. Tai išsigimėčiai ir apie juos neverta ilgiau kalbėti. Mūsų Kolonijos garbei tenka pasakyti, kad tokių tik labai mažą dalelę pasirodė. Tai daugiausia visokios garbės nustoję girtuokliai ir šaip sufanatizuoti. Kolonijos lietuvių dauguma, nepaisant, kokių jie bebūtų politinio nusistatymo, labai skaudžiai išgyvena Lietuvą ištikusią nelaimę. Daugelis mūsų lietuvių ėjo su ginklu rankoje Tėvynę laisvę pirkti i garbingus kovos laukus. Daugelis jaunuolių yra atsitarnavusių puikioje Lietuvos kariuomenėje. Nevieno šių akyse pereitą sekmadieni buvo matyti žibant asaros. Tačiau visi turi vilties, kad Europos padangė darr toji gražu nenusibjauvė ir dabartinė padėtis nėra galutinė. Nežinome ką Lietuvai neša rytojūs. Greičiausia, naują baisų karą ir suaukinimą. Tačiau tvirtai tikėjime, kad iš grūvėsip pakils antrukart laisva, niekieno «neglobojama» nepriklausoma Lietuva.

Noticiario Religioso

Evangelijõ S. Marcos 8, 1 - 9

Naquelles dias, como fosse de novo a multidãõ muito numerosa, e não tivesse o que comer, tendo chamado Jesus aos seus discipulos. Ihes disse: Tenho compaixãõ deste povo; porque, ali vão já tres dias que elles se não apartam de mim, e não tem o que comer: E, se os despedir em jejum para sua casa, desfallecerãõ em caminho; porque alguns delles vieram de longe. E Ihes responderam seus discipulos: Donde poderãõ alguem farta-os de pão, aqui no deserto? Entãõ Ihes perguntou:

Evangelija Morkaus 8, 1 - 9

Anomis dženomis vėl dideliai miriai drauge esant ir neturint ko valgyti, jis pasivadinęs mokytinius įtėms tarė: Gailla man mimos, nes štai jau tris dienas jie lieka pas mane ir neturi ko valgyti. Jei aš paleisiu juos į jį namus nevalgčius, jie apalps kelyje, nes kai kurie iš jų yra iš tolo atėję. Jø mokytinių jam atsakė: Iš kur galės kas imti čia tyruose duonos įtėms pavalgydinti? Jis juos paklausė: Kiek turite duonos kepalų? Jie atsa-

Quantos pães tendes? Elles responderam: Sete. E mandou ao povo que se recostasse sobre a terra; e, tomando os sete pães, dando graças, os partiu e deu aos seus discipulos, para que os distribuissem; e distribuiram ao povo. Tinham tambem uns poucos peixinhos; e os abençoou, e mandou que Ihes os puzessem. Comeram, e ficaram fartos; e, dos pedaços que tinham sobejado, levantaram sete cestos. Eram os que comeram perto de quatro mil; e Jesus os despediu.

kė. Septyns. Tuomet jis liepė miriai atsėsti žemėje. Paėmęs septynis duonos kepalus, jis dėkojo, laužė ir dave savo mokytiniams išdėstyti, o jie išdėstė ties žinia. Jie turėjo taip pat kelias žuvels; ir jas jis palaimino ir liepė dėstyti. Jie valgė ir privalgė. Paskui jie dar pri-rinko, kas buvo likę trupinių, septynias pintinės. Valgiusiųjų buvo apie keturis tukstančius, ir jis juos paleido.

Pirmasis lenku léktuvas

(atkeita iš 4-to. pus. Lenkų naikintojas, praradęs apdairumą ir maņas tik viena žvalgybos léktuva, užnokėjo gyvybę. Staiga visas léktuvas suspurda, lyg persmeigta žuvis, ir puola žemyn. Antrasis naikintuvas pamato, kas atsitiko. Jis greit apsisuka ir pabėga savo keļiu.

VOKIEČIAI UŽDEGĖ KAUNĄ!!!

Tai buvo 1502 metais, o Vyčiai artistai uždegė savo publika šių metų mėn. 6 d., Lego Lombardo salėje šešių veiksmų ir keturių paveksių Spilmanno drama

‘Išpažinties Paslaptis’

Tai veikalas, kiekio dar São Paulis nematė. Publika sulauko usavima, perimta siaubo, užnojautos ir tragedijos. Visi privalo pamatyti šį veikalą ir Vyčių vaidinimą. Jokia reklama negali atstoti to, kas bus tikrovėje.

Vyčių drama kolektyvas nepaprastai kruopščiai pri-rėngė ir žada duoti savo žiurovams tokį siurprizą, kokio niekas nelaukia. 24 artlistai ir choras, kuris vaidinimą palydi švelnia melodija, parodo, kokio didelio masto ši nuostabi drama! Kiekvienas, kuris liks nepatenkintas vaidinimu, galės tai pareiškti prieš išeidamas iš salės, ir jam bus grąžinti už bilietą sumokėti pinigai.

Publikos Vyčiai prašo nesivėluoti, kadangi vaidinimas bus pradėdamas PUNKTUALIAI 8 val. vakaro.

Po vaidinimo ioktal puošnioje Lego Lombardo salėje, grojant puikiam šokių orkestrui.

Visi j šį puikų vakarą: Atsiminkit: šeštadienį, liepo mėn: 6 d., 8 val. vakaro, Lego Lombardo salėje!

Karas Europoje!!!

Lietuviai! Tautiečiai! Pasinaudokite PROGA!

Zemės sklypai išimokėjimui nuo 40\$000 mėnesiui.

VILLA SANTA CLARA

tuojau už Vila Prudentė Sklypai parduodami beveik dykt kvadratinis metras kainuoja tik 12\$000. Kreiptis galima kiek viena diena ir sekmadieniais pas Vinçã Biliuq, Rua Canindé 539.

SAVININKAS: Antonio Carvalho dos Santos.

Visi skuba i Kermošių -- geria alų atsiloše! Gausi iluminacija. - Turtinga loterija su vertingais fantais. - Muzika. - Idomus numeriai, kur kiekvienas gali ismeginti savo laime. Lietuviai! Atvykdami i kermosiu ir isleisdami cia viena kita mil. reisa, paremsite Bendruomenės mokyklos reikalus ir padesite Zelinoje pastatyti lietuviu kulturos namus - sale! Kermošius bus visa birzelio mėnesi siomis dienomis: 22, 23, 24, 29 ir 30.

Vertical text on the right margin, likely bleed-through or a separate column, containing various words and fragments.